LAUDATIO PRO PROFESSORE

CZU: 378.011.3:81-051 **https://doi.org/10.5281/zenodo.10638837**

Tatiana Porumb
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID 0000-0003-4186-2507

În onoarea
Profesorului Universitar, Doctor Habilitat**,**
Ion DUMBRĂVEANU,
Universitatea de Stat din Moldova,

Ion Dumbrăveanu, doctor habilitat în filologie, profesor universitar, s-a născut la 7 ianuarie 1938 în satul Hâjdieni, județul Bălți. A absolvit cu *magna cum laude* două facultăți: de Litere (1965) și de Limbi Străine (1967) ale Universității de Stat din Moldova, devenind cunoscător a cinci limbi: română, spaniolă, italiană, franceză și rusă. Din anul 1964 a început să scrie și să publice lucrări științifice care au văzut lumina tiparului atât în Republica Moldova, cât și peste hotarele ei, devenind autor a peste 200 de lucrări științifice și științifico-didactice.

În 1973, Ion Dumbrăveanu își ia doctoratul la Moscova în cadrul Institutului Pedagogic de Stat de Limbi Străine „Maurice Thorez", susținând teza de doctor cu tema „*Expresia gramaticală a categoriei viitorului în limba spaniolă contemporană*", ca mai apoi, în 1989, să susțină cu brio la Kiev teza de doctor habilitat cu tema „*Procese și tendințe derivaționale în sistemul nominal romanic*" (Universitatea de Stat „Taras Șevcenko").

Unul dintre cele mai importante aspecte ale carierei savantului Ion Dumbrăveanu îl reprezintă activitatea sa de cercetare, inițiată în anii șaizeci ai secolului XX și dezvoltată prin numeroase direcții de cercetare precum *lexicologia, derivatologia, semasiologia, interferența lingvistică, cultivarea limbii, etnogeneza și glotogeneza limbii și a poporului român, lexicografia, traducerea* etc. Toate aceste direcții de cercetare sunt acoperite cu numeroase articole științifice și științifico-didactice, inclusiv 6 monografii, 6 manuale, dicționare, suporturi didactice, curricula naționale la limba străină ș.a. Vom nominaliza doar câteva din aceste prestigioase lucrări:

- *Eseu privind teoria compunerii (pe material romanic (1980));*
- *Морфемный и словообразовательный анализ испанского слова (1982);*
- *Рассмотрение лексического материала языковой структуры (1989);*
- *Словообразовательные процессы и тенденции в романской именной системе (1988);*
- *Studiu de derivatologie romanică și generală (2008);*
- *Reflecții lingvistice (2018).*

Dintre manuale, dicționare și suporturi didactice ținem să evidențiem : *Manual de limbă spaniolă pentru clasa a IV-a* (în colaborare cu E. Dumeniuc și M. Chirilă (1973, 1985, 1988, 1991)); *Manual de limbă spaniolă pentru clasa a V-a* (1985); *Curriculum de limbi străine pentru învățământul liceal* (în colaborare (1999, 2006)); *Dicționar școlar spaniol-român* (în colaborare cu Th. Balaban și E. Dumeniuc (1993)); *Dicționar de proverbe spaniol – român – rus – englez – portughez – francez – italian - latin* (în colaborare cu E. Ciornîi, L. Șevțov, A. Plăcintă (2001)).

Ion Dumbrăveanu a efectuat o serie de traduceri valoroase transpunând din limba spaniolă în limba română operele lui Miguel de Cervantes „*Nuvele exemplare*", „*Numanția*"; „*Legende*

spaniole". Din limba italiană a tălmăcit „*Bractee*" de Giulio Ferrarini, iar în spaniolă a tradus operele unor autori iluștri din Republica Moldova ca George Meniuc, Ion Druță, Vladimir Beșleagă ș.a.

Activitatea de cercetare a profesorului Ion Dumbrăveanu este centrată pe trei dimensiuni principale : aspecte teoretice şi meta-teoretice, contribuţii metodologice şi investigaţii empirice, vizând cu precădere probleme/teme din domeniul derivatologiei romanice și generale. Specificul acestor lucrări constă în analiza pe fundal romanic a materialului examinat, fapt ce constituie valoarea intrinsecă a publicațiilor distinsului cercetător. În calitate de lingvist cu renume, Ion Dumbrăveanu a participat la peste 50 de întruniri lingvistice, cu numeroase comunicări de referință în universitățile din Chișinău, Bălți, Moscova, Piatigorsk, Kiev, București, Iași, Suceava, Budapesta, Norphton (SUA), cît și în alte centre universitare. A efectuat stagii de specializare și vizite de documentare la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov" din Moscova (1975, 1977, 1979, 1983), Academia de Științe a URSS (1977), Universitatea de Stat „Taras Șevcenko" din Kiev (1988, 1989), Universitatea din Atena (1990), Universitatea „Federico II" din Napoli (1992), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași (1994, 1999); Universitatea Complutense din Madrid (1996, 2003, 2006).

Profesorul Ion Dumbrăveanu s-a remarcat, de asemenea, prin vocaţia sa pentru construcţie instituţională, prin disponibilitatea de a se dărui ideii de edificare şi zidire durabilă în sensul iniţierii, organizării şi consolidării de instituţii, centre de cercetare, laboratoare şi reţele ştiinţifice, punând oamenii în legătură și făcându-i să dialogheze. Activitatea profesorului și managerului Ion Dumbrăveanu se caracterizează prin munca depusă timp de 55 de ani la dezvoltarea catedrelor de Filologie Spăniolă, apoi Filologie Spaniolă şi Italiană a Universității de Stat din Moldova, unde s-a manifestat din plin ca asistent universitar, apoi lector, conferenţiar, profesor şi şef al ambelor catedre, a adus spirit de inovație în elaborarea și predarea cursurilor universitare fundamentale și a îmbunătățit calitatea personalului universitar angajat.

Contribuţia incontestabilă şi valoroasă a savantului Ion Dumbrăveanu ţine şi de dezvoltarea Şcolilor de cercetare în domeniul Hispanisticii şi Italienisticii din Republica Moldova, a romanisticii basarabene, a derivatologiei şi lexicologiei romanice. Savantul și-a adus aportul la structurarea şi constituirea metalimbajelor şi terminologiei în lingvistica romanică modernă, în special a celei româneşti, participând cu rapoarte şi comunicări ştiinţifice la mai multe conferinţe ştiinţifice naţionale şi internaţionale, inclusiv la 3 congrese ale Academiei Româno-Americane de Arte şi Ştiinţe. Doctorul habilitat Ion Dumbrăveanu efectuează studii esenţiale ale proceselor derivaţionale în sistemul nominal al limbilor romanice contemporane, în special, al limbilor spaniolă şi italiană. Or, româna, spaniola şi italiana sunt limbile cărora le-a dedicat o viaţă de muncă migăloasă și dificilă, dar recompensată de succesele de cercetător şi profesor.

Faima Profesorului Ion Dumbrăveanu a ajuns departe de hotarele ţării, lucrările sale fiind cunoscute în România, Spania, Italia, SUA, Rusia, Mexic, Ucraina. În calitate de membru al Comisiei de susţinere a tezelor de doctor a fost invitat la Universitatea Complutense din Madrid (Spania), la numeroase universităţi din România, a fost Preşedinte al Seminarului ştiinţific de susţinere a tezelor de doctor şi doctor habilitat de la Facultatea Limbi şi Literaturi Străine la specialitatea Limbi Romanice. Cercetărorul Ion Dumbrăveanu a oferit consiliere tinerilor cercetători care i se adresau în permanență și a fost referent oficial la peste 20 de teze de doctor și doctor habilitat în filologie, susținute în cadrul universităților din Chișinău, Iași, Madrid, Kiev și alte orașe. În calitate de conducător științific de teze de doctorat a îndrumat tineri cercetători, opt dintre care au susținut tezele de doctor în filologie. Din 1986 este membru al Senatului USM, membru al Comisiei de experţi a Consiliului Naţional de Atestare şi Acreditare, membru

al Alianţei Hispanice din Moldova, Preşedinte al Societăţii Culturale „Dante Alighieri” din Republica Moldova, membru al Asambleiei Academiei de Ştiinţe a Moldovei.

Omagiatul profesor a desfăşurat o muncă didactică intensă, ținând mai multe cursuri teoretice la ciclurile de licenţă, masterat și doctorat, inclusiv în două limbi străine - spaniolă şi italiană, precum *Lexicologia limbii spaniole, Lexicologia limbii italiene*, *Istoria limbii spaniole, Istoria limbii italiene*, *Gramatica teoretică a limbii italiene*, *Aspecte de neologizare a lexicului romanic*, *Probleme actuale ale derivatologiei romanice.* A coordonat şi participat la elaborarea primelor Curricula naţionale de limbi străine pentru toate ciclurile de învățământ preuniversitar – primar, gimnazial şi liceal (1996-2000). Mai mult, Ion Dumbrăveanu a muncit şi în calitate de Decan al Facultăţii de Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat din Moldova în anii 1986-1992.

În semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite față de statul moldav, pentru muncă îndelungată și prodigioasă este decorat în anul 2016 cu ordinul „*Gloria muncii*”. În 2019, pentru merite deosebite în dezvoltarea ştiinţelor filologice şi promovarea culturii şi limbii italiene, i-a fost conferit Ordinul „*Steaua Italiei*” în grad de Cavaler, înmânat de EXCELENŢA SA, Valeria Biagiotti, Ambasadoarea Italiei în Republica Moldova.

Personalitatea complexă a Profesorului, Savantului şi Omului Ion Dumbrăveanu a fost amplu dezvăluită și în cadrul celor trei conferințe științifice *in honorem* cu participarea cercetătorilor din variate țări precum Italia, Spania, Franța, România, Rusia, Republica Azerbaidjan, Macedonia de Nord, inclusiv Republica Moldova. Cea de-a III-a ediţie, *Probleme de lingvistică romano-germanică şi comunicare interculturală,* a continuat spiritul edițiilor precedente, întitulate *Probleme de derivatologie şi lingvistică romanică* (1-a ediție) și *Probleme de romanistică şi comunicare interculturală* (a 2-a ediție) și a creat o oportunitate benefică pentru a actualiza diapazonul științific al cercetărilor lingvistului român din spaţiul basarabean. O astfel de abordare a problematicii actuale a lingvisticii a constituit o vastă platformă de dezbateri cu deschideri pentru discuții și mai ample în cadrul altor ediții ale acestei manifestări științifice consacrate și tradiționale.

Cu ocazia frumoasei aniversări de 85 de ani de la naștere, adresăm Domnului Ion DUMBRĂVEANU : ***Vivat Professorem ! Vivat Academia!***

Referințe bibliografice:

CIOBANU, Anatol (2009), «Profesorul Ion Dumbrăveanu – lingvist de rezonanță panromanică». In: *Omagiu lui Ion Dumbrăveanu la 70 de ani*, Chișinău : CEP USM, p. 5-18.

DUMBRĂVEANU, Ion (2008), *Studiu de derivatologie romanică*, Chișinău : CEP USM.

DUMBRĂVEANU, Ion (2018), *Reflecții lingvistice*, Chișinău : CEP USM.

ROȘCA, Angela, CIOBANU, Anatol, MEJIA RUIZ, Carmen [et alii] (2009), «Lucrări științifice, didactice, publicistice și traduceri». În : *Omagiu lui Ion Dumbrăveanu la 70 de ani*, Chișinău : CEP USM, p. 29-56.